

have Betingelser ude fra det praktiske Liv for at staae, om vi skulle antage eller forkaste et saadant Initiativ. Men jeg vil dog meget anbefale, naar den ærede Minister her forlanger 40,000 Kr., at vi saa ikke i dette Aar 1894 efter denne Sommer 1893 gaa hen og sige 60,000 Kr. Det er ingen økonomisk forsvarelig Politikk. Jeg vil for at forebygge Misforstaaelse sige, at jeg ingenlunde vil være farrig, naar Spørgsmaalet er om at ofre Penge paa den almindelige Befolknings Oplysning og Oplivelse, paa Oplysningen af de Folk, som staa i de praktiske Livsstillinger, og som ogsaa skulle have deres Bys og deres Liv og deres Glæde i Livet. Men jeg er meget betænkelig ved at anvende dem, naar der er Tale om at anvende dem til en Embedsmands-Uddannelse for at faa dem til at gaa ind i faste, betryggede Stillinger. Der er jo i dette Ojeblik Masser af Folk, der gaa fra Boven, fra Haandens Arbejde, fra Sømandstanden over til faste Stillinger — det behøve vi ikke at fremme mere end nødvendigt. Jeg anbefaler altsaa det højstærede Ting at stemme mod dette Vædringsforslag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (G o v s): Det er ikke mange Bemærkninger, jeg skal gøre, jeg skal indskrænke mig til at omtale de ganske enkelte Punkter, hvorom egentlig Debatten har drejet sig. Det er altsaa det, som er blevet betragtet som Hovedsagen, men som jeg ikke har betragtet som Hovedsagen, Spørgsmaalet, om man skal have en Censurkommission eller en Eksamenkommission for Seminarierne. Jeg fastholder den Opfattelse, at det ikke er aldeles naturligt, at dette Spørgsmaal er blevet behandlet med saa megen Iver og blevet betragtet som Hovedsagen; jeg tror, at der ikke vil blive stor Forskel i Henseende til Følgerne, enten man vælger det ene eller det andet. Netop derfor har jeg ogsaa lige fra Begyndelsen af stillet mig saaledes, at jeg kunde modtage en hvilken som helst Ordning, som Tingene kunde enes om. Men nu er Forholdet det, at jeg antager, at med Vædringen til en Eksamenkommission vil Enigheden mellem Tingene bryde og dermed Loven bortfalde. Forst og fremmest holder jeg paa og ønsker, at Folketinget maa vedtage Ordningen saaledes som den foreligger fra det andet Ting. Men jeg kan heller ikke komme til at anerkende Vægten af de Betragtninger, som ere blevne førte frem mod denne Ordning med Censurkomiteen. De, som i Privatseminariernes Navn særlig have gjort Angreb paa denne Ordning, maa erkende, at det er en

stor Gave, om man vil kalde det saaledes, til Seminarierne, ogsaa til Privatseminarierne, at de saa Lov til selv at afholde Eksamen. Den Betragtning, som er ført frem, er jo den, at de frygte for Danaerne, selv naar de bringe Gaver. Her i dette Tilfælde frygter man denne Gave, fordi der er sat en Censurkommission til, og den mener man, vil medføre en stor Indskrænkning i Seminariernes Frihed, den vil medføre Uniformitet, denne Frygt har været det egentlig drivende i de Betragtninger, der ere gjorte gældende. Og saa har man ganske særlig henvist til den Uniformitet, som skal være fremkommen inden for den lærde Skoles Omraade efter Ordningen af 1849, med Hensyn til hvilken Fortiden skulde frembyde mere lysende Eksempler. Det er nu min Overbevisning, en Overbevisning, som jeg tror, nok skal kunne dokumenteres med al Erfaringens Vidnesbyrd, at de Forskelligheder, som man kan ønske, maa komme til Orde inden for Undervisningen, komme frem uafhængigt af, om man har en Eksamenkommission eller en Censurkommission. Er der noget, der virkelig har i alt Fald nogen Berettigelse til at bryde sig en Bane og altsaa medføre en Forskel i Metoden, vil det komme frem, om man saa ogsaa stiller en Censurkommission ved Siden, og omvendt, er der ikke noget, der i Realiteten begrundet en Forskel, kan man ikke fremtræde Forskelligheder ved at sætte en Eksamenkommission. Og er der i denne Henseende en Forskel imellem Fortiden og Nutiden, er den ganske sikkert ikke begrundet i den juridiske Ordning, hvorefter man tidligere har indrettet den lærde Skole, og nu Seminarierne, men grundet paa, at Metoderne i Livet efterhaanden have fundet hinanden, ere komne hinanden nærmere. Jeg tror derfor, det er en aldeles overdreven Frygt, man har, for at denne Ordning skulde berøve Seminarierne nogen virkelig naturlig og ønskelig Frihed. En anden Betragtning er bleven gjort gældende derimod — den kom frem fra det ærede Medlem fra Storeheddinge (S. Scavenius) ved Siden af denne Betragtning, som han ogsaa særlig gjorde gældende — nemlig den anden Betragtning, at det var egentlig for stor en Gave at give Privatseminarierne, at de maa afholde Eksamen selv; det var stridende, saaledes omtrent udtrykte han sig, mod alle de Regeringsprincipper, hvorefter man hidtil havde regeret dette Land. Det er en Overdrivelse fra det ærede Medlems Side. Dersom man overhovedet skulde have noget at indvende imod den Ordning, som her er foreslaet, skulde det være det, at Privatseminariernes